

NADÁCIA F. A. HAYEKA BRATISLAVA

VÝROČNÁ SPRÁVA

2014

OBSAH

1. NADÁCIA F. A. HAYEKA - PREDSTAVENIE

1.1 PREDSTAVENIE NADÁCIE

1.2 AKTIVITY NADÁCIE

2. PREHĽAD AKTIVÍT NADÁCIE V ROKU 2014

2.1 VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

2.1.1 DEVÄTNÁSTY ROČNÍK „LETNEJ ŠKOLY EKONÓMIE“

2.1.2 ESEJISTICKÁ SÚŤAŽ K PROJEKTU "MOBILIZÁCIA EURÓPSKEHO VOLIČA"

2.2 VÝSKUMNÁ A ANALYTICKÁ ČINNOSŤ

2.2.1 INDEX EKONOMICKEJ SLOBODY

2.2.2 INDEX VLASTNÍCKYCH PRÁV

2.2.3 SVETOVÁ ROČENKA KONKURENCIESCHOPNOSTI EKONOMIKY

2.2.4 INDEX SVETOVÉHO TALENTU

2.2.5 ANALÝZA VEREJNÝCH VÝDAVKOV A DAŇOVÉHO A ODVODOVÉHO ZAŤAŽENIA NA SLOVENSKU

2.2.6 MONITORING LEGISLATÍVNEJ ČINNOSTI NR SR - "POSLANCI POD LUPOU"

2.3 ODBORNÉ KONFERENCIE A SEMINÁRE

2.3.1 SEMINÁR "ZNÍŽENIE REGULAČNÉHO ZAŤAŽENIA - CESTA K PROSPERITE"

2.3.2 SEMINÁR "ALTERNATÍVNE SCENÁRE BUDÚCNOSTI EÚ"

2.3.3 WORKSHOP "LIBERÁLNE HODNOTY V LOKÁLNYCH PODMIENKACH"

2.4 PUBLIKAČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

2.4.1 ŠTÚDIA "VYBRANÉ REGULÁCIE EÚ"

2.4.2 ANALYTICKÁ ŠTÚDIA "ALTERNATÍVNE SCENÁRE BUDÚCNOSTI EÚ"

3. PLÁN AKTIVÍT NADÁCIE PRE ROK 2014

4. FINANCOVANIE NADÁCIE

5. ZOZNAM PRÍLOH VÝROČNEJ SPRÁVY

NADÁCIA F. A. HAYEKA – PREDSTAVENIE

1.1 Nadácia F. A. Hayeka Bratislava

Motto:

"Potrebujeme odvážnych mysliteľov, ktorí nepodľahnú moci a vplyvu lákavého pochlebovania a sú pripravení bojovať o ideály napriek tomu, že vyhliadka na skorý úspech je ešte veľmi malá."

Friedrich August von Hayek

Nadácia F. A. Hayeka je nezávislá a apolitická nezisková organizácia, založená v roku 1991 v Bratislave skupinou liberálne orientovaných slovenských ekonómov.

▪ Poslanie

Cieľom nadácie pri jej vzniku bolo najmä založiť novú, v tom čase ešte neexistujúcu, tradíciu liberálneho myslenia v SR. Poslaním nadácie je ponúkať praktické reformné návrhy trhových riešení ekonomických a sociálnych problémov, šíriť a propagovať myšlienky klasického liberalizmu v SR, byť platformou pre výmenu názorov odborníkov i širšej verejnosti, a rozvíjať základné ekonomické myšlienky a hodnoty v SR.

• Hodnoty

Základnými liberálnymi myšlienkami, ktoré sa Nadácia F. A. Hayeka snaží presadzovať, sú najmä slobodná voľba jednotlivca a jeho osobná zodpovednosť, trhovú ekonomiku, minimalizácia štátnych zásahov, znižovanie daní, vláda práva, neporušiteľnosť zmluvných záväzkov, dohôd a sľubov a nespochybniteľnosť práva každého jednotlivca na jeho vlastný život, slobodu a majetok.

V roku 2004 získala za svoju činnosť Nadácia F. A. Hayeka v Spojených štátoch amerických prestížnu **Templetonovu cenu za šírenie myšlienok slobody** (Templeton Freedom Award for Institute Excellence in Promoting Liberty).

Nadácia intenzívne spolupracovala a spolupracuje na viacerých reformách v oblasti školstva, dôchodkového zabezpečenia, riadenia verejných financií, daňového a odvodového zaťaženia atď. Počas svojej existencie si nadácia vybudovala aj veľmi dobré zahraničné vzťahy a dnes spolupracuje s mnohými významnými inštitúciami zo zahraničia napr. Cato Institute (USA), Fraser Institute (Kanada), Atlas Research Foundation (USA), Heritage Foundation (USA) a iné.

Povedali o Nadácii F. A. Hayeka:

Steve Forbes

Mediálny magnát a kandidát na prezidenta USA

„Nedávno som Slovensko navštívil na pozvanie *Nadácie F. A. Hayeka*. Nadácia bola založená v roku 1991 s cieľom presadzovať myšlienky a princípy trhovej ekonomiky v krajine, kde tradícia takéhoto myslenia predtým

neexistovala.

Slovensko sa dnes postupne stáva majákom demokratického kapitalizmu vo veľkej miere aj vďaka práci Nadácie. Táto organizácia napríklad dlhé roky presadzovala ideu rovnej dane, ktorá by sa mala od januára 2004 skutočne realizovať. Všetci z nás, vrátane investorov, ktorí majú dostatok rozumu, by mali byť vďační za to, že také občianske inštitúcie ako je *Nadácia F. A. Hayeka* sa zakoreňujú v bývalých socialistických krajinách. Ony sú totiž skutočnou hnacou silou západných reforiem a myšlienok.“

Milton Friedman

Nositel Nobelovej ceny za ekonómiu

„Osobne silne podporujem prístup *Nadácie F. A. Hayeka*, založený na slobode jednotlivca ako kľúčovej spoločenskej hodnote. Oblasťami, v ktorých sú reformy posilňujúce osobnú zodpovednosť dôležité, sú

dôchodkový systém a vzdelávanie.

Ideálnym dôchodkovým systémom je, ak je každý jednotlivec zodpovedným za akumuláciu vlastných dôchodkových úspor. Spoločnosť môže poskytovať jednu všeobecnú záchrannú sociálnu sieť. Vo vzdelávaní by cieľom mal byť živý, aktívny, inovatívny systém, v ktorom si rodičia môžu slobodne vybrať školu pre svoje deti. Jedným zo spôsobov ako tento cieľ dosiahnuť, je kupónový plán, pri ktorom štát dá každému študentovi poukaz v určenej hodnote, ktorý študent použije pri zaplatení vzdelania vo vybranej škole.“

1.2 Aktivity Nadácie F. A. Hayeka Bratislava

Vzdelávanie

Vzdelávacie programy nadácie sú určené širokému okruhu záujemcov. Základný program, [Letná škola ekonómie](#), je určený pre stredoškolských študentov a stredoškolských učiteľov ekonomických predmetov. [Liberálne víkendy](#) sú určené pre vysokoškolských študentov, doktorandov, analytikov a novinárov. Na všetkých programoch a seminároch Nadácie F. A. Hayeka prednášajú špičkoví odborníci a skúsení lektori zo Slovenska, Českej republiky, USA a mnohých ďalších krajín.

Výskum a analýzy

Nadácia F. A. Hayeka každoročne publikuje analýzy alebo je partnerom medzinárodných výskumných projektov, medzi ktorými majú najdôležitejšie miesto [Index ekonomickej slobody](#), [Svetová ročenka konkurencieschopnosti ekonomiky](#) a [Analýza verejných výdavkov a daňového a odvodového zaťaženia v SR](#). V roku 2010 pribudol do portfólia zverejňovaných indexov [Index vlastníckych práv](#), v roku 2014 [Index svetového talentu](#). Ďalšie oblasti výskumu pokrývajú oblasť dôchodkového zabezpečenia, daňovej a odvodovej politiky, riadenia verejných financií, regulačného a administratívneho zaťaženia podnikania, reformy vzdelávania a pod. Od roku 2012 pribudol v tejto oblasti nový projekt - [Monitoring hlasovania poslancov Národnej rady SR](#).

Odborné konferencie, semináre

Nadácia F. A. Hayeka každoročne pripravuje niekoľko špecificky zameraných konferencií v rôznych oblastiach – daňová a odvodová politika, budúcnosť peňazí, v minulosti ekonomické vzdelávanie, privatizácia, liberalizácia energetického sektora, dôchodková reforma a pod. Najväčším úspechom však bolo v septembri 2001 právo organizovať stretnutie [Mont Pélerinskej spoločnosti](#), ktorá združuje viac ako 500 významných liberálov z celého sveta a len do programu bratislavského stretnutia sa zapojili traja nositelia Nobelovej ceny za ekonómiu - [Gary Becker](#), [Milton Friedman](#) a [James Buchanan](#).

Prednášky, návštevy významných osobností

Vďaka svojmu vysokému kreditu v medzinárodnom meradle môže Nadácia F. A. Hayeka pozývať na Slovensko významné zahraničné osobnosti z celého sveta. Medzi hosťami nadácie už boli napríklad [Sir Roger Douglas](#) z Nového Zélandu, nositeľ Nobelovej ceny za ekonomiku [Gary S. Becker](#), mediálny podnikateľ a dvojnásobný kandidát na amerického prezidenta [Steve Forbes](#), autor dôchodkovej reformy [José Pinera](#), nositeľ Templetonovej ceny a filozof [Michael Novak](#), prezident [Adam Smith Institute](#) [Eamon Butler](#) z Veľkej Británie či [Grigorij Javlinskij](#) z Ruskej federácie.

Publikácie

Experti Nadácie F. A. Hayeka pravidelne publikujú v slovenských médiách. Publikačná činnosť zahŕňa vydávanie vlastných diel i prekladov známych autorov klasického liberalizmu, vydávanie odborných analýz, štúdií, materiálov ekonomického vzdelávania – učebníc, manuálov a informačných materiálov, pravidelné publikovanie článkov v tlačенých aj elektronických médiách. Experti nadácie pravidelne prispievajú svojimi článkami a postrehmi v anglickom jazyku na medzinárodný portál [4liberty.eu](#).

Regionálna a komunálna spolupráca

Jednou z významných oblastí činnosti nadácie je tvorba strategických dokumentov a implementácia rozvojových projektov na miestnej a regionálnej úrovni, vrátane implementácie programového rozpočtovania a strategického plánovania ako moderného nástroja pre riadenie verejných financií.

2. Prehľad aktivít nadácie v roku 2014

2.1 Vzdelávanie

Nadácia F. A. Hayeka podporuje rozvoj všeobecného ekonomického vzdelania formou organizácie vzdelávacích programov, ktoré významnou mierou pomáhajú v rozvíjaní a presadzovaní myšlienok slobody jednotlivca, nedotknuteľnosti súkromného vlastníctva a obmedzia zásahov štátu na Slovensku. Vo svojich programoch sa zameriava jednak na vzdelávanie učiteľov, no podstatná časť vzdelávacích aktivít smeruje k talentovaným a ambicióznym študentom a mladým ľuďom, ktorí v budúcnosti budú tvoriť elitu spoločnosti a vplývať na jej smerovanie.

Prostredníctvom rôznych projektov sa snažia experti nadácie vstupovať priamo do tvorby návrhov učebných osnov, podieľajú sa na vypracovaní interaktívnych učebníc pre študentov stredných škôl, metodických príručiek a manuálov pre stredoškolských pedagógov v oblasti ekonomického a podnikateľského vzdelávania.

2.1.1 Devätnásty ročník „Letnej školy ekonómie“

Devätnásty ročník **Letnej školy ekonómie (LŠE)** sa uskutočnil v atraktívnom prostredí Vysokých Tatier v hoteli Slovan v Tatranskej Lomnici v dňoch 4. – 9. augusta 2014. Práve na tomto mieste sa stretlo 23 študentov a takmer 20 učiteľov z celého Slovenska, ktorí sa počas celého týždňa učili ekonómiu zábavnou formou, prostredníctvom hier, prípadových štúdií a prezentácií podnikateľov a odborníkov z praxe.

Hlavným cieľom letných škôl ekonómie je predstaviť učiteľom nové formy a metódy výučby. Žiaci si z letnej školy odnášajú okrem vedomostí aj množstvo zážitkov a nových zručností pri práci v tíme. Vyjadrenia študentov a učiteľov o tomto programe sú jasným dôkazom ich spokojnosti. V priebehu jedného týždňa väčšina študentov začala ekonómiu chápať viac ako filozofiu o racionalite, než vedu o poučkách a číslach. Učitelia zase ekonómiu nazvali manželstvom medzi matematikou a psychológiou alebo vedou o voľbe.

Letné školy ekonómie pripravuje Nadácia F. A. Hayeka v licencii americkej **Nadácie**

pre výučbu ekonómie (Foundation for Teaching Economics). Každoročne sa tejto akcie zúčastňujú učitelia a žiaci z vybraných stredných škôl zo všetkých regiónov Slovenska, pričom záujem každoročne prevyšuje počet voľných miest. Dôležitý je najmä ekonomický prehľad a ochota vzdelávať sa aj v čase svojho voľna.

Unikátnou črtou letných škôl, ktorá ich odlišuje od iných vzdelávacích programov je kombinácia programu pre žiakov a programu pre

učiteľov. Spoločná časť programu dáva učiteľom možnosť priamo sledovať reakcie žiakov na nové metódy výučby a spoznať ako jednoducho je možné študentov motivovať, aby sa učenie ekonómie stalo pre nich potešením a zároveň súťažou.

Letné školy ekonómie zároveň pomáhajú nadácii vyhľadávať mladých lídrov, ambiciózných a šikovných mladých ľudí, s ktorými môže ďalej spolupracovať

a podporovať ich pri ich štúdiu. Prax potvrdila, že práve mladí lídri sa neskôr stávajú hybnou silou ekonomického rozvoja spoločnosti.

Pod celkový úspech programu v roku 2014 sa podpísala tradične účasť skúseného a atraktívneho tímu lektorov (**Ing. Dana Pospíchalová**, pedagogička z Českej republiky, prezident nadácie **Ján Oravec**, jej riaditeľ **Matúš Pošvanc** a analytici **Martin Regulí** a **Martin Menšík** a analytik Hospodárskych novín **Tomáš Púchly**) a hosťujúcich spíkrov (**Norman T. Scharpf**, zástupca veľvyslanca USA v SR, **Ivana Molnárová**, riaditeľka Profesie, **Ivan Švejna**, poslanec NRSR, **Martin Hošták**, tajomník RÚZ a ostatní).

Realizáciu Letnej školy ekonómie v roku 2014 umožnilo svojou finančnou podporou **Veľvyslanectvo USA v Bratislave**. Takisto by sme radi poďakovali za finančnú pomoc **Profesii, s.r.o.** a za mediálne partnerstvo portálu **aktuality.sk**.

Účastníci Letnej školy ekonómie 2014

2.1.2 Esezistická súťaž v rámci projektu „Mobilizácia liberálneho voliča“

V snahe zvýšiť záujem mladých ľudí o voľby do Európskeho parlamentu, ktoré sa uskutočnili 24. mája 2014 a zároveň zvýšiť angažovanosť študentov stredných a vysokých škôl v oblasti európskych tém, pripravila Nadácia F. A. Hayeka s podporou **Friedrich Naumann Stiftung** esejistickú súťaž o hodnotné ceny.

Cieľom esejistickej súťaže bolo podporiť kritické myslenie študentov, motivovať ich, aby vyjadrili vlastný názor na európske témy. Ďalším dôvodom oslovenia študentov prostredníctvom esejistickej súťaže bola aj absencia záujmu o európsku politiku a jej rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú náš každodenný život.

Študenti mali možnosť svoje práce prihlasovať do 16. mája v dvoch kategóriách – **Kde bude Európa v roku 2020 a Pozitíva a negatíva EÚ**. Tieto témy boli vybrané, aby podporili kritické myslenie študentov, ktoré súčasné vzdelávacie inštitúcie nijakým spôsobom nerozvíjajú. Zámerom vyhlasovateľov bolo nielen získať oslavné ódy na nesporné výhody Európskej únie, ale aj urobiť kritickú sondu do nálad prvovoličov.

Súťaž bola realizovaná ako apolitická a nepodporovala žiadneho kandidáta alebo politickú stranu. Porota zložená zo skúsených hodnotiteľov anonymne hodnotila a následne vybrala troch víťazných autorov zo **42 prijatých esejí**. Traja ocenení víťazi boli odmenení finančnými odmenami.

2.2 Výskumná a analytická činnosť

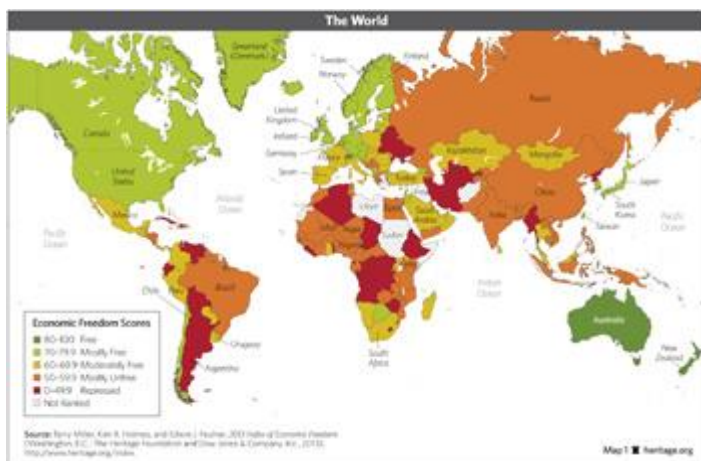
Významnou časťou aktivít Nadácie F. A. Hayeka je jej pôsobenie na poli návrhov a presadzovaní spoločenských reforiem na Slovensku. Výskumná a analytická činnosť sa orientuje na analýzu hospodárskej politiky, najmä na oblasť verejných výdavkov, stanovenie dňa daňovej slobody, analýzy ekonomických reforiem (napr. reformy penzijného systému, školstva a pod.). V posledných rokoch je to predovšetkým agenda tzv. Lepšej regulácie, sledovanie a meranie administratívneho zaťaženia podnikania v SR.

Nadácia je tiež pravidelne partnerom medzinárodných projektov, ktorých cieľom je vypracovanie najrôznejších indexov, porovnávacích rebríčkov a hodnotení ekonomickej slobody, konkurencieschopnosti ekonomík, kvality podnikateľského prostredia a pod.

2.2.1 Index ekonomickej slobody

Prestížna americká organizácia **The Heritage Foundation** v spolupráci s redakciou denníka **The Wall Street Journal** každoročne vypracúvajú analytickú štúdiu **Index ekonomickej slobody**. Skúmajú v nej úroveň ekonomickej slobody v 178 krajinách sveta. Analýza je publikovaná každoročne od roku 1995. Slovenským partnerom pri zverejňovaní štúdie je Nadácia F. A. Hayeka za podpory nemeckej nadácie Friedrich Naumann Stiftung.

Index definuje ekonomickú slobodu ako „*obmedzenosť vládneho vplyvu na rozhodovanie o produkcii, alebo spotrebe tovaru a služieb nad rozsah nevyhnutný na zachovanie slobody samotnej*“.

Pri zostavovaní 178-miestneho rebríčka Index hodnotí každú krajinu podľa nasledujúcich desiatich kategórií:

1. Vlastnícke práva
2. Miera korupcie
3. Daňové zaťaženie
4. Štátne výdavky
5. Podnikateľské prostredie
6. Trh práce
7. Menová stabilita
8. Medzinárodný obchod
9. Podmienky pre investovanie
10. Finančný sektor

Každá z kategórií obsahuje rôzny počet faktorov hodnotených vlastnou škálou, spolu 50 vo všetkých kategóriách. Aritmetický priemer hodnotení všetkých faktorov udáva index ekonomickej slobody konkrétnej ekonomiky. Čím je rozdiel menší, tým je vyššia ekonomická sloboda v danej krajine. Dáta využité pri zostavovaní Indexu sú za rok 2012, pričom ich zber bol ukončený v septembri 2013.

Z porovnania výsledkov indexu ekonomickej slobody s inými štúdiami vyplýva, že prosperita jednotlivých krajín sa do značnej miery odvíja od ich stupňa ekonomickej slobody.

V roku 2014 sa najslobodnejšou ekonomikou sveta stal opäť Hongkong, ktorý si tento titul udržiava už od roku 1995. V prvej päťke rebríčka sa umiestnili ešte Singapur, Austrália, Švajčiarsko a Nový Zéland. Celková miera slobody vo svete je po piatich rokoch krízy opäť na vzostupe a dosiahla najvyššiu úroveň za posledných 20 rokov, odkedy sa Index zostavuje. Umiestnenie vybraných krajín: 12. USA, 24. Rakúsko, 26. Česko, 50. Poľsko, 51. Maďarsko, **57. Slovenská republika**, 178. Severná Kórea.

Slovensko podľa tvorcov Indexu dosiahlo ekonomickú slobodu na úrovni **66,4%**, čo predstavuje hodnotu vyššiu ako svetový priemer, ktorý dosiahol úroveň 60,3%. V

porovnaní s predchádzajúcim rokom však kleslo pod priemernú slobodu regiónu, ktorá je 67,1%. Celkové hodnotenie ekonomickej slobody našej krajiny sa **medziročne zhoršilo o 2,3%**, vďaka čomu sme sa v rebríčku prepadli o 15 priečok. Tento výsledok tak úplne zmazal minuloročné zlepšenie o 9 miest a potvrdil náš výhľad v kontexte konsolidačných opatrení, ktoré súčasná vláda zaviedla po svojom nástupe.

Výrazne horšie hodnotenie za rok 2012 tvorcovia Indexu odôvodnili najmä zvyšovaním daní, nárastom dlhu a negatívnymi zmenami v zákonníku práce. Práve nízka flexibilita trhu práce je jednou z hlavných príčin vysokej nezamestnanosti. Napriek miernemu zlepšeniu si Slovensko opäť odnieslo relatívne slabú známku aj za vysokú úroveň korupcie. Za najväčší problém nášho súdnictva tvorcovia Indexu označili zastrašovanie sudcov a hromadenie nevybavených súdnych sporov.

2.2.2 Index vlastníckych práv

Od roku 2010 pribudol do portfólia zverejňovaných indexov nadácie aj tzv. **Index vlastníckych práv**, ktorý sa zostavuje už od roku 2007. Na jeho zostavení v roku 2014 sa podieľalo 81 mimovládnych organizácií (vrátane Nadácie F. A. Hayeka) pod vedením americkej **Property Rights Alliance** z 62 krajín sveta. Index vlastníckych práv 2014 porovnával **10 rozličných ukazovateľov** v **97 krajinách** sveta.

Medzinárodný index vlastníckych práv pozostáva z nasledujúcich **3 kľúčových komponentov** (ktoré sa ďalej delia na 10 merateľných ukazovateľov):

1. Právne a politické prostredie – nezávislosť súdov, právny štát, politická stabilita, kontrola a postihovanie korupcie
2. Fyzické vlastníctvo – ochrana fyzického vlastníctva, registrácia nehnuteľností, prístup k úverom
3. Duševné vlastníctvo – ochrana práv duševného vlastníctva, patentová ochrana, softvérové pirátstvo

Fínsko už niekoľko rokov po sebe najlepšie chráni vlastnícke práva, tesne nasledované Švédskom, Novým Zélandom a Nórskom. Severská krajina dosiahla **8,5 bodu z 10** možných. Okrem Škandinávskych krajín sa v prvej desiatke umiestnilo aj Švajčiarsko, Singapur, Holandsko, Luxembursko, Kanada, či Dánsko.

Na konci tabuľky, porovnávajúcej úroveň ochrany fyzického i duševného vlastníctva 97 krajín sveta, skončili Venezuela, Bangladéš a Burundi. Rebríček vychádza z prieskumov, uskutočnených medzi odborníkmi v jednotlivých krajinách ako aj z indikátorov, zverejnených Svetovou bankou a ďalšími organizáciami.

Slovensko sa umiestnilo na **34. mieste**, o ktoré sa delí so Saudskou Arábiou. Získalo **6,2 bodu**. Podobne ako u nás sú vlastnícke práva chránené v Poľsku či Maďarsku (36. miesto) a Botswane, Španielsku či Mauríciu (31. miesto). Ďalšie naše susedské krajiny Rakúsko a Česká Republika sa umiestnili pred Slovenskom. Rakúsko na 11. a Česká Republika na 27. mieste. Z postkomunistických krajín sa najlepšie umiestnila Česká republika. Umiestnenie Slovenska sa v bodovom vyjadrení oproti vlaňajšku **zhoršilo o 0,1 percentuálneho bodu**.

Zmena bodového hodnotenia SR v období rokov 2010-2014

	<i>Index vlastníckych práv</i>	<i>Právne a politické prostredie</i>	<i>Fyzické vlastníctvo</i>	<i>Duševné vlastníctvo</i>
2010	6,5	5,9	7,2	6,5
2011	6,3	5,6	6,7	6,5
2012	6,3	5,7	6,5	6,6
2013	6,3	5,7	6,5	6,6
2014	6,2	5,4	6,3	6,7

Medzinárodný index vlastníckych práv vychádza z predpokladu, že lepšia ochrana vlastníckych práv vedie k väčšej ekonomickej prosperite, rovnako ako k väčšej slobode občanov. Dokazuje to aj porovnanie výšky HDP na obyvateľa s umiestnením v tabuľke,

kde najvyššie HDP majú krajiny s najvyšším umiestnením v tabuľke a úmerne z nižším umiestnením klesá aj priemerné HDP na obyvateľa.

2.2.3 Svetová ročenka konkurencieschopnosti ekonomík

Renomovaný švajčiarsky **Inštitút pre rozvoj manažmentu** (Institute for Management Development) v spolupráci s bratislavskou **Nadáciou F. A. Hayeka** a 54 ďalšími organizáciami z celého sveta zverejnil aj v roku 2014 Svetovú ročenku konkurencieschopnosti ekonomík - **World Competitiveness Yearbook (WCY)**. Výsledky boli prezentované na tlačovej konferencii nadácie dňa 21. 05. 2014.

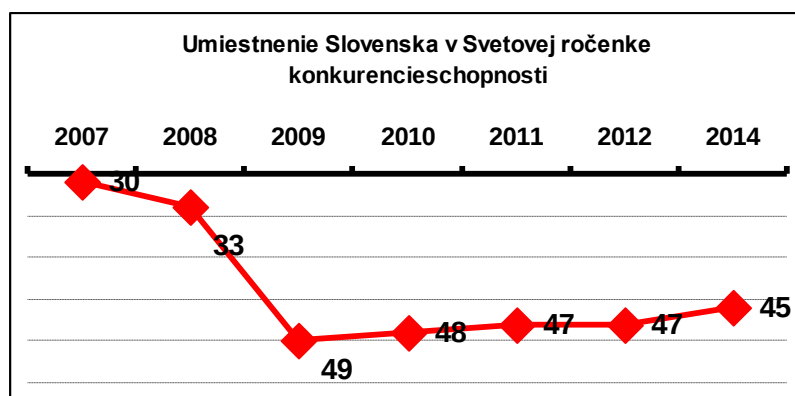
Tento index porovnával konkurenčnú schopnosť **60 krajín sveta**, vrátane Slovenskej republiky. Index vyjadruje kvalitu podnikateľského prostredia, pričom za kvalitné prostredie sa považuje také, ktoré najviac napomáha podnikom presadiť sa doma i v zahraničí.

Prvú priečku si aj v roku **2014 udržiavajú Spojené štáty americké**, čo odzrkadľuje silu ich ekonomiky, lepšiu úroveň zamestnanosti, a ich dominanciu v technológiách a infraštruktúre. V prvej desiatke nie sú významnejšie zmeny. Malé ekonomiky ako Švajčiarsko (2), Singapur (3) a Hongkong (4) aj naďalej pokračujú v prosperite vďaka exportu, úspešnosti v podnikaní a inováciách.

Európe sa darí lepšie ako minulý rok vďaka postupnému zotavovaniu ekonomiky. Dánsko (9) sa dostalo do top desiatky, kde sa pridalo ku Švédsku (5), Nemecku (6) a Nórsku (10). Medzi ekonomikami na periférii Európy rástlo Írsko (15), Španielsko (39) a Portugalsko (43), zatiaľ čo Taliansko (46) a Grécko (57) pokleslo.

Slovenská republika sa tento rok umiestnila na **45. mieste** spomedzi 60 hodnotených krajín. V medziročnom porovnaní sa postavenie Slovenska **zlepšilo o dve miesta**. V porovnaní s najbližšími susedmi sme v kvalite podnikateľského prostredia za Českou republikou (33), ktorá je zároveň najúspešnejšou krajinou regiónu V4 a za Poľskom, ktoré je na 36. priečke, pričom si pohoršilo až o 3 priečky. Slovensko sa tento rok umiestnilo tesne pred Maďarskom, ktoré je na 48. priečke. Treba pripomenúť, že Slovensko patrilo v rokoch 2007 – 2009 medzi vysoko konkurenčné krajiny (30 miesto), čo sa nám vôbec za ostatné roky nepodarilo udržať. Na druhej strane medzi najväčších skokanov patria Lotyšsko (35) a Estónsko (30), ktoré si polepšili o 6 miest.

Najväčšími výzvami pre rast konkurenčnej schopnosti v najbližších rokoch sú pre Slovensko podľa Svetovej ročenky konkurencieschopnosti najmä: zlepšenie v efektívnosti

verejnej správy, zníženie korupcie a zvýšenie transparentnosti, nastolenie dôveryhodnosti v justíciu, zlepšenie efektívnosti vzdelávania, podpora inovácií a výskumu a zvýšenie flexibility na trhu práce. Medzi ďalšie výzvy je možné opäť zaradiť potrebu znižovania regulačného a administratívneho zaťaženia podnikania na Slovensku.

Index konkurencieschopnosti ekonomík, publikovaný už od roku 1989, porovnáva a hodnotí **327 rozličných kritérií**, ktoré sú združené v štyroch základných oblastiach - ekonomický rozvoj, efektivita vlády, efektivita podnikov a infraštruktúra. Dve tretiny dát predstavujú „tvrdé“, objektívne údaje, ako napríklad štatistiky o každej krajine, a sú pre potreby indexu získané zo správ medzinárodných organizácií. Subjektívne hodnotenia zvyšných faktorov v indexe boli získané na základe prieskumu u **4300 top manažérov** zo všetkých krajín, pričom zo Slovenska sa prieskumu zúčastnilo takmer šesťdesiat respondentov.

Medzi najdôležitejšie objektívne faktory, obsiahnuté v indexe, sa radí porovnávanie úrovne hospodárskeho rastu, národného bohatstva, toku investícií, obchodnej a platobnej bilancie, zamestnanosti, úrovne cien, stavu, vývoja a deficitov verejných rozpočtov, produktivity práce, vzdelanosti, úrovne technológií, výskumu, zdravotnej starostlivosti a mnohých ďalších. Top manažéri významných podnikov ďalej v prieskume verejnej mienky hodnotili úroveň legislatívneho prostredia, vymáhateľnosti práva, štátnych zásahov, korupcie, zahraničných vzťahov, vplyvov globalizácie, hodnotového systému a iných.

2.2.4 Index svetového talentu

Dňa 24. novembra 2014 zverejnil renomovaný švajčiarsky inštitút Institute for Management Development prvý ročník **Správy o svetovom rebríčku atraktivity krajín pre talentovaných ľudí**. Táto správa predstavila Svetový rebríček talentu, ktorý zahŕňa všetkých 60 krajín v súčasnosti hodnotených v dlhodobovo vydávanej Svetovej ročenke konkurencieschopnosti, na príprave ktorej sa spolupodieľa i Nadácia F. A. Hayeka (bod 2.2.3 tejto výročnej správy).

Nový rebríček vyhodnocuje schopnosť krajín rozvinúť, prilákať a udržať talentovaných ľudí pre firmy pôsobiace v danej krajine. Odzrkadľuje **tri kľúčové faktory**:

- 1] Investície a rozvoj do rozvoja domácich talentov, odrážajúce úroveň verejných investícií do vzdelávania a kvality vzdelávacieho systému.
- 2] Atraktivnosť krajiny pre talentovaných ľudí, reflektujúca schopnosť krajiny udržať si domácich talentovaných ľudí a prilákať talentovaných ľudí zo zahraničia.
- 3] Pripravenosť, reflektujúca schopnosť krajiny naplniť potreby trhu súčasným množstvom talentovaných ľudí v krajine.

Najlepšie hodnotené krajiny majú rovnovážny pomer medzi záväzkami voči vzdelávaniu, investovaniu do rozvoja domácich talentov a ich schopnosťou prilákať talentovaných ľudí zo zahraničia. Krajiny s rozumnou stratégiou zameranou na budovanie domácich talentov sú tiež veľmi agilné v rozvoji prístupov k zlepšovaniu prílevu nových talentovaných ľudí.

Rebríček je založený na viac ako **20 indikátoroch**. Niektoré z nich sú štatistické a iné vychádzajú z dotazníkov od viac ako 4 300 manažérov z hodnotených krajín. Okrem toho, IMD Svetové centrum konkurencieschopnosti čerpá z rozsiahlej historickej databázy, ktorá mu umožňuje vyhodnotenie zmien v tomto rebríčku spätne od roku 2005.

Svetový rebríček talentu za rok 2014 vedú **Švajčiarsko (1), Dánsko (2), Nemecko (3)**, Fínsko (4) a Malajzia (5). Írsko je na 6. mieste, nasledované Holandskom (7), Kanadou (8), Švédskom (9) a Nórskom (10). USA sa nachádzajú na 12. mieste. Na chvoste rebríčka sa spomedzi hodnotených krajín umiestnili Juhoafrická republika (56), Peru (57), Chorvátsko (58), Venezuela (59) a Bulharsko (60).

Slovensko sa v roku 2014 umiestnilo na **46. mieste** zo 60 krajín, čo je miernym zlepšením oproti posledným štyrom rokom. Slovensku sa najlepšie darí z hľadiska faktora investícií a rozvoja, kde sa umiestnilo na 37. mieste, naopak menej sa mu darí v rámci príťažlivosti a pripravenosti, kde obsadilo až 48., resp. 47. miesto. Celkovo môžeme z historického vývoja sledovať výrazný pokles umiestnenia Slovenska, ktoré sa ešte v roku 2005 držalo na 30. mieste.

2.2.5 Analýza verejných výdavkov a daňového a príspevkového zaťaženia v SR so stanovením Dňa daňovej slobody 2014

Už od roku 1999 vyhlasujú každoročne **Nadácia F. A. Hayeka** v spolupráci so **Združením daňových poplatníkov Slovenska** tzv. **Deň daňovej slobody**. Deň daňovej slobody je jednoduchým, zrozumiteľným a ľahko pochopiteľným spôsobom, ako všetkým slovenským občanom – daňovým poplatníkom – priblížiť hospodárenie vlády. Zároveň im poskytuje informáciu o tom, aká je skutočná výška ich celkového daňového a odvodového zaťaženia. **Deň daňovej slobody** je obrazne povedané dňom, do ktorého

priemerný občan odovzdá celý svoj zárobok štátu na daniach a ďalších povinných platbách, zatiaľ čo od nasledujúceho dňa si celý svoj zárobok ponecháva.

Deň daňovej slobody, ktorý vyjadruje celkovú mieru prerozdelenia príjmov v slovenskej ekonomike, pripadol podľa analýzy Združenia daňových poplatníkov Slovenska a Nadácie F. A. Hayeka v roku **2014 na pondelok, 2. júna**.

Po predchádzajúcom roku, kedy Deň daňovej slobody pripadol na 3. jún, Slováci v roku 2014 pracovali pre štát o niečo kratšie. Spôsobil to mierne zníženie miery prerozdelenia v ekonomike. V porovnaní s rokom 2013 oslavovali slovenskí občania daňovú slobodu približne o dva dni skôr. Na tomto výsledku sa podpísalo najmä zrýchlenie rastu slovenskej ekonomiky.

Podľa Nadácie F. A. Hayeka predstavovala odhadovaná výška celkovej miery

prerozdelenia na Slovensku v roku 2014 **41,38 %** hrubého domáceho produktu. To znamená, že z každého eura vytvoreného v našej krajine štát prerozdělil viac ako **41 centov**. V prepočte na pracovné dni to znamená, že k 2. júnu odovzdali slovenskí občania všetok svoj zárobok štátu a približne od 14:00 dopoludnia tohto dňa už začali pracovať pre seba a svoje rodiny.

2.2.6 Monitoring legislatívnej činnosti NR SR - „Poslanci pod lupou“

Projekt **Poslanci pod lupou** alebo **Monitoring hlasovania poslancov Národnej rady SR** je iniciatívou Nadácie F. A. Hayeka Bratislava a na jeho spracovaní sa spolupodieľa Združenie daňových poplatníkov Slovenska. Iniciatíva vznikla ako výstup jedného z centier pôvodného vzdelávacieho projektu nadácie „Intellectual Entrepreneurs“, zameraného na verejné financie. Cieľom projektu je **upozorniť slovenskú verejnosť na vplyv rozhodovania politikov na peňaženky občanov a na podnikateľské prostredie a pracovné miesta**.

V rámci tejto aktivity bola zrealizovaná **analýza zákonov** predložených do NR SR za všetky schôdze parlamentu **6. volebného obdobia počas roka 2014** a to z hľadiska dopadov prerokovávaných zákonov na peňaženku občanov a na podnikateľské prostredie.

Analýza zákonov vychádza z oficiálnych dokumentov, ktoré boli predložené spolu s predkladanými normami. V prípade, že boli v dôvodovej správe k danému zákonu chybné uvedené jeho dopady na finančné zaťaženie podnikateľov a občanov, resp. podnikateľské prostredie, v analýze bolo na to náležite poukázané.

Dopad na finančné zaťaženie podnikateľov a občanov bol hodnotený z hľadiska zmeny výšky platieb medzi občanmi a podnikateľmi a štátom, resp. inými orgánmi verejnej správy. Pozitívne bolo hodnotené zníženie sadzieb daní, odvodov, pokút, povinných poplatkov, prípadne iných povinných platieb podnikateľov a občanov, negatívne zvýšenie sadzieb týchto platieb. Hodnotená bola tiež zmena výšky výdavkov verejnej správy bez okamžitej zmeny finančného zaťaženia podnikateľov a občanov, keďže táto zmena vo výdavkoch v budúcnosti mala vplyv na zmenu finančného zaťaženia podnikateľov a občanov. Pozitívne sa hodnotilo zníženie výdavkov verejnej správy a negatívne zvýšenie výdavkov verejnej správy.

Dopad na podnikateľské prostredie bol hodnotený v kontexte návrhu normy na správanie sa podnikateľov – návrh musí zvyšovať / znižovať zaťaženie podnikateľov vo forme administratívneho zaťaženia (byrokracia – napr. informačné povinnosti, výkazy, správy, povinná komunikácia s verejnou správou a pod.), finančného zaťaženia (finančné povinnosti, dane, poplatky, pokuty, a pod.) alebo formou regulačného zaťaženia (vplyv na konkurenciu, slobodu podnikania, jednoduchosť podnikania, povinnosti podnikateľov, náklady spojené s plnením regulácie a pod.).

Počas roka **2014 sa uskutočnilo 18 schôdzí** NR SR. Vláda a poslanci NR SR pripravili pre podnikateľov a peňaženky občanov nemalú novú záťaž. Od začiatku roka bolo schválených **367 zákonov. 121 z nich malo negatívny dopad** na peňaženky občanov a podnikateľov a len **67 z nich pozitívny**. Pri hodnotení dopadu na podnikateľské prostredie bola bilancia lepšia, no napriek tomu mali prevahu zákony s negatívnym vplyvom. Zatiaľ čo zákonov **s pozitívnym dopadom bolo 78**, zákonov **s negatívnym vplyvom na podnikateľské prostredie bolo 108**.

2.3 Odborné konferencie a semináre

Snažiac sa šíriť myšlienky liberalizmu v praxi a presadzovať ich na všetkých úrovniach - od verejných diskusií až po ovplyvňovanie prijímaných rozhodnutí v legislatívnom a exekutívnom procese - usporadúva Nadácia F. A. Hayeka medzinárodné konferencie, odborné semináre a workshopy na aktuálne témy hospodárskeho života Slovenskej republiky.

Tieto podujatia, tradične s kvalitným obsadením rečníkov a prednášajúcich, vysoko aktuálnymi témami, medzinárodnou účasťou si získali medzi slovenskou odbornou verejnosťou vysoký kredit. Aj v roku 2014 reflektovala nadácia ekonomické dianie organizáciou diskusných seminárov a konferencií.

2.3.1 Medzinárodná konferencia „Zníženie regulačného zaťaženia – Cesta k prosperite“

Medzinárodná konferencia „Zníženie regulačného zaťaženia – Cesta k prosperite“ sa uskutočnila dňa **18. marca 2014** v hoteli Lindner v Bratislave a Nadácia F. A. Hayeka ju zorganizovala v spolupráci so Združením podnikateľov Slovenska.

Cieľom seminára bolo rozvinúť diskusiu o výške regulačného zaťaženia podnikateľského sektora na Slovensku a prezentovať rozsah a vplyv európskej legislatívy na národné štáty.

Program seminára pozostával z dvoch hlavných diskusných panelov:

1. panel – Regulačné zaťaženie na Slovensku
2. panel – Vplyv európskej legislatívy na národné štáty

„Množstvo regulácie nazývame legislatívna smršť. Ide totiž asi o šesťsto predpisov ročne. Pri tomto čísle je samozrejmé, že regulácia nemôže byť kvalitná,“ povedal na margo regulačného zaťaženia Ján Oravec, prezident Združenia podnikateľov Slovenska. Svojím výrokom tak vystihol náladu veľkej časti slovenských podnikateľov, ktorí sa pravidelne sťažujú na tlak nových a nových smerníc. A hoci za nimi vidia najmä Brusel, účastníci fóra sa zhodli, že celkom tak to nie je. Existujú totiž minimálne **dva dôvody**, prečo za nezmyselnú reguláciu viniť štát, a nie len euroúradníkov.

Pohľad do auditória

Prvým z nich je spôsob, ako konkrétny štát k smerniciam v Európskej únii pristupuje. Ako upozornil Daniel Trnka, expert OECD na regulačnú politiku, krajiny často robia zbytočnú nadprácu. Smernicu totiž prijímajú v tvrdšej než pôvodnej podobe a z jej odporúčaní urobia záväzné nariadenia. Navyše často komplikujú aj jej vykonávanie. „Je rozdiel, či musíte niekoľko úradov osobne, alebo si všetko urobíte na internete“. Problémom je navyše aj to, kedy a ako nový predpis z Bruselu prijať. Ak totiž prináša ďalšie výdavky, oplatí sa s ňou počkať čo najdlhšie a venovať sa jej aj na národnej úrovni. „V tomto Slovensko dosiahlo asi svetový rekord, keď sme novú legislatívu týkajúcu sa ochrany osobných údajov prijali za šesť dní“, spomenul pán Oravec.

Potrebu prijímať predpisy z Bruselu s rozumom však necítia len slovenskí podnikatelia, ale v podstate všetci v únii. Upozornila na ňu aj Helen McColm, expertka na reguláciu z Veľkej Británie, ktorá sama pracovala na desiatkach odporúčaní pre britskú vládu. „V preberaní týchto predpisov by malo platiť, že záväzky krajiny sa podriadia národným cieľom v oblasti budovania podnikateľského prostredia,“.

Spôsob prijatia legislatívy však nie je jediným problémom. **Tým druhým je aj prístup štátu k tvorbe predpisov.** Niektoré krajiny totiž podľa diskutujúcich ignorujú možnosť ovplyvniť predpis ešte predtým, ako je prijatý. To im umožňuje diskusie pracovných skupín pri Európskej komisii, kde má každá krajina svoj tím. „Krajiny sem chodia rôzne pripravené. Francúzsko či Veľká Británia prichádzajú s podrobnými analýzami a vyargumentovanými postojmi. Menšie krajiny chodia nepripravené a niektoré radšej počkajú na prijatie legislatívy, aby ju potom mohli kritizovať“. Pritom práve tu vzniká najväčší priestor, ako novú legislatívu ovplyvniť a zapracovať do nej vlastné nápady. Pre Slovensko je v tomto veľkým vzorom Veľká Británia. Ako spomenula Helen McColm: „Snažíme sa presadiť zásadu, podľa ktorej ak jednu novú reguláciu prijímame, minimálne jedna alebo dve staršie by mali skončiť“.

Slovensko by potrebovalo európsku legislatívu **nielen prijímať**, ale najmä **vyhodnocovať a interpretovať tak**, aby neškodila podnikateľskému prostrediu. „Naše ministerstvá potrebujú analytické kapacity na hodnotenie regulácie. Tie však nemôžu

byť izolované na úradoch," povedala Livia Vašáková, zástupkyňa Európskej komisie na Slovensku. Aj ona upozorňuje, že systém prijímania predpisov v únii a na Slovensku je v ostrom kontraste. „V únii trvá prijatie legislatívy rok, prípadne aj viac. Na Slovensku je to podstatne kratšie obdobie," dodala. Aj preto tu prakticky nie je priestor na diskusiu.

Vláda si však problémy uvedomuje. „Stanovili sme si ambiciózne ciele. Do roku 2020 chceme dosiahnuť **15. miesto v rebríčku Doing Business**," tvrdí Peter Ondrejka z Odboru hospodárskych analýz ministerstva hospodárstva. Práve v tomto rebríčku kvality podnikateľského prostredia sa pritom Slovensko prepadlo až na 49. miesto. Zlá regulácia nie je len zásluhou únie, ale najmä národných vlád, zhodli sa konferencii viacerí diskutujúci.

Podujatie sa uskutočnilo vďaka finančnej podpore **Nórskeho finančného mechanizmu** – Fondu pre zmysluplnú prácu a tripartitný dialóg, nemeckej **Friedrich Naumann Stiftung** a **Britskej Ambasády v Bratislave**, a mediálnemu partnerstvu denníka **Hospodárske noviny**.

2.3.2 Seminár "Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ"

V predvečer 10. výročia vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie zorganizovala nadácia v spolupráci so **Združením podnikateľov Slovenska** a s podporou **Friedrich Naumann Stiftung** seminár pod názvom „**Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ**". Podujatie sa konalo dňa 30. apríla 2014 v Pálffyho paláci v Bratislave.

Kým v minulosti bola otázka budúcnosti EU viac len predmetom intelektuálnych úvah v úzkom akademickom kruhu, všetko sa zmenilo v kontexte finančnej krízy, ktorá otriasla samými základmi eurozóny a Európskej únie vo všeobecnosti. Otázka budúcnosti Európy sa zrazu dostala do popredia verejných diskusií. Zaplnila médiá, stala sa predmetom intenzívnych politických bojov v členských krajinách aj na európskej úrovni a predmetom hlbokého záujmu podnikateľov a zamestnávateľov.

Hlavným zámerom organizátorov preto bolo poskytnúť účastníkom podujatia presnejší obraz ako o intenzite diskusií o budúcnosti EU tak o jej rôznorodosti a poukázať na množstvo detailne prepracovaných a často úplne si protirečiacich názorov na budúce smerovanie EÚ.

Zo záverov seminára jednoznačne vyplýva, že záujme SR ako súčasti EÚ je Európska

únia, ktorá bude dobre fungovať len vtedy, keď jej členské krajiny budú mať liberalizovanú ekonomiku s reformovaným verejným sektorom a sociálnym systémom, pričom v rámci EÚ bude umožnená inštitucionálna konkurencia. Pre lepšie fungovanie EÚ je tak dôležitá aj „zamestnávateľská“ vízia decentralizovanej EÚ ako lepšieho miesta pre

podnikanie, bez ktorého nie je predstaviteľná budúcnosť Európy. Na tom sa zhodli všetci vystupujúci, medzi inými **Christoph Neumayer**, generálny riaditeľ Federácie rakúskeho priemyslu, **Vladimír Bilčík** zo Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, **Ján Oravec** zo Združenia podnikateľov Slovenska a ďalší.

Seminár sa bol zakončený inšpiratívnou a pre všetkých zúčastnených obohacujúcou diskusiou. Veľký ohlas a záujem o danú tému bol určite spôsobený aj správnym načasovaním konania tohto podujatia.

2.3.3 Workshop „Liberálne hodnoty v lokálnych podmienkach“

Nadácia F. A. Hayeka tak ako minulé roky pripravila víkendový odborný seminár „Liberálne hodnoty v lokálnych podmienkach“. Tohtoročný seminár sa uskutočnil v dňoch 19. 09. – 21. 09. 2014 v Trenčíne a zúčastnila sa ho desiatka mladých študentov. Celé podujatie bolo vedené formou workshopu a vzájomných diskusií účastníkov na aktuálne témy spoločenského, ekonomického, ale aj politického diania v konkrétnom regióne, samozrejme z pohľadu hodnôt klasického liberalizmu.

2.4 Publikačná a vydavateľská činnosť

Nadácia F. A. Hayeka sa zameriava na šírenie myšlienok a diela F. A. Hayeka a iných liberálnych mysliteľov. V roku 2001 vydala vo vlastnej réžii slovenský preklad najznámejšej publikácie F. A. Hayeka „Cesta do nevoľníctva“, druhé obnovené vydanie sa uskutočnilo v roku 2012. V knižnici nadácie sa nachádza množstvo originálnych a preložených diel známych autorov.

Nadácia vydala aj viaceré vlastné publikácie – „Dôchodková reforma po slovensky“ autorov Ivana Švejnu a Martina Chrena v roku 2004, „Liberalizmus od A po Z“ autorov L. Krivošíka a J. Oravca v roku 2010, „Prečo je vzduch zadarmo?“ L. Kovandu a kolektívu autorov v roku 2011 a pod. Samostatnou kapitolou je vydávanie materiálov ekonomického vzdelávania – učebníc, manuálov, analytických štúdií a iných informačných materiálov.

Predstavitelia Nadácie F. A. Hayeka pravidelne publikujú odborné a popularizačné články na aktuálne témy ekonomického diania. Nadácia sa snaží prezentovať svoj odborný potenciál prostredníctvom aktívnej spolupráce s významnými slovenskými a v poslednom čase aj medzinárodnými mienkotvornými tlačenými aj elektronickými médiami, okrem toho pravidelne spolupracuje i s redaktormi spravodajských a publicistických relácií.

2.4.1 Štúdia „45 nezmyselných opatrení a nápadov EÚ“

V súvislosti s príchodom hospodárskej krízy sa do centra pozornosti dostalo aj **regulačné bremeno**, ktoré musia podniky prekonať na ceste k obnove. Žiaľ, v súčasnosti veľká časť tejto záťaže pochádza práve zo strany Európskej únie. Z projektu, ktorý mal pôvodne presadzovať odstraňovanie administratívnych bariér pri obchodovaní medzi jednotlivými krajinami, sa stal byrokratický kolos. Chrlí jednu reguláciu za druhou s cieľom riadiť každú jednu časť životov ľudí. Tieto regulácie poškodzujú prosperitu a znižujú slobodu ľudí, pričom ich výsledkom je často presný opak toho, čo Európska únia zamýšľala. Z regulácií zameraných na ochranu zákazníkov, sa stávajú regulácie, ktoré zákazníkom obmedzujú slobodu voľby a predražujú tovar. Z regulácií, ktoré majú pomôcť konkurencii, sa stávajú regulácie, ktoré ubližujú malým podnikom a v skutočnosti tak konkurenciu potláčajú. Európska únia okrem toho reguluje aj oblasti, pri ktorých neexistuje žiadne rozumné zdôvodnenie jej zásahov.

Aj toto sú dôvody, prečo sa nadácia rozhodla pripraviť a predstaviť širšej verejnosti štúdiu pod názvom **„45 Nezmyselných opatrení a nápadov EÚ“**, do ktorej zahrnula 41 najabsurdnejších regulácií EÚ a vzhľadom na to, že podniky a občania poškodzujú nielen nadmerné regulácie, ale aj nadmerné daňové zaťaženie, aj 4 príklady plytvania EÚ.

Cieľom tejto štúdie bolo aj upozorniť na fakt, že zabezpečiť 4 slobody – slobodu pohybu osôb, tovarov, služieb a kapitálu je možné omnoho jednoduchšie, než sa to v súčasnosti deje. Stačí zrušiť existujúce národné štandardy a nechať plynúť voľnú konkurenciu. Práve na týchto 4 slobodách bola EÚ založená a práve od nich sa čoraz viac odkláňa.

Publikácia bola vydaná a oficiálne mediálne prezentovaná dňa 6. marca 2014 a jej vydanie finančne podporila nemecká nadácia **Friedrich Naumann Stiftung**.

2.4.2 Štúdia „Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ“

Cieľom analýzy „Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ“, ktorá vznikla vďaka finančnej podpore **Friedrich Nauman Stiftung**, bolo prispieť k dôležitej diskusii o budúcnosti EÚ. Európska únia stojí na križovatke. Unitárny štát, návrat k základom, status quo, rozpad, ich kombinácia, v súčasnosti existuje niekoľko scenárov, dokonca vzájomne protichodných, podľa ktorých sa vývoj EÚ v budúcnosti môže uberať. Popis jednotlivých alternatívnych scenárov budúceho vývoja EÚ, ale zároveň aj diskusia o nich sú kľúčové pre správne posúdenie rozhodnutí, ktoré nakoniec predurčia budúcnosť EÚ.

Analýza „Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ“ pozostáva zo štyroch kapitol, ktoré sumarizujú názory na budúcnosť Európy tak ako sú sformulované v:

1. programových dokumentoch najväčších politických frakcií v Európskom parlamente,
2. štúdiách vybraných európskych politických think-tankov,
3. projekte Nový pakt pre Európu, ktorý je výsledkom spolupráce konzorcia nadácií z niekoľkých krajín Európskej únie,
4. rôznych iniciatívach vybraných organizácií zamestnávateľov a podnikateľov.

V kapitole 1 o budúcnosti EÚ vo volebných programoch troch najväčších politických frakcií v Európskom parlamente sú predstavené programové dokumenty Európskej ľudovej strany, Strany európskych socialistov a Aliancie liberálov a demokratov.

Kapitola budúcnosť EÚ z pohľadu európskych politických think-tankov zahŕňa štúdie vypracované a publikované nasledujúcimi nadáciami: The Centre for European Studies, Foundation for European Progressive Studies a Friedrich Nauman Stiftung.

Tretia kapitola predstavuje projekt konzorcia nadácií z niekoľkých krajín Európskej únie pod názvom „**Nový pakt pre Európu**“. Kľúčovými členmi konzorcia sú tri organizácie: King Baudouin Foundation, the Bertelsmann Stiftung a The European Policy Centre.

V poslednej kapitole, ktorá je venovaná budúcnosti EÚ očami zamestnávateľov a podnikateľov, sa nachádza výber rôznorodých iniciatív niekoľkých organizácií a inštitúcií či už v členských štátoch EÚ alebo na európskej úrovni. Je to predovšetkým štúdia „Európsky raj“, ktorú ešte v roku 2009 publikovala Konfederácia švédskeho priemyslu, ďalej iniciatíva britských, nemeckých a švédskych zamestnávateľov a podnikateľov, ktorá má názov „Plán reformy EÚ“, potom dva dokumenty zástupcov európskych zamestnávateľov v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore - manifest zamestnávateľov v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore pred voľbami do EP „5 rokov na záchranu EÚ“ a deklarácia prezidenta EHSV „Európa: cesty, ktoré nikam nevedú!“, no a na záver budúcnosť Európy v dialógu rakúskych sociálnych partnerov ako je popísaná v dokumente „Budúcnosť Európy: Bad Ischl dialóg 2012“.

V záujme SR, ako súčasti EÚ, je Európska únia, ktorá bude dobre fungovať len vtedy, keď jej členské krajiny budú mať liberalizovanú ekonomiku s reformovaným verejným sektorom a sociálnym systémom, pričom v rámci EÚ bude umožnená inštitucionálna konkurencia. Pre lepšie fungovanie EÚ je tak dôležitá aj „zamestnávateľská“ vízia decentralizovanej EÚ ako lepšieho miesta pre podnikanie, bez ktorého nie je predstaviteľná budúcnosť Európy.

Analýza „**Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ**“ bola vydaná a oficiálne prezentovaná na rovnomennom seminári nadácie dňa 30. apríla 2015 v predvečer 10. výročia vstupu Slovenska do EÚ.

3. Plán aktivít nadácie v roku 2015

Vzdelávacia činnosť

Nadácia bude aj v roku 2015 pokračovať v rozvíjaní tradície úspešných vzdelávacích projektov. Počas leta sa uskutoční jubilejný 20. ročník „Letnej školy ekonómie“, ktorej sa zúčastní 30 vybraných stredoškolských študentov a 30 pedagógov.

Nadácia sa bude venovať organizácii pravidelných trojdňových víkendových seminárov - stretnutí cca 25 účastníkov z radov študentov vysokých škôl, žurnalistov, doktorandov a pod. a za účasti prednášajúcich z akademickej obce i odbornej praxe zo Slovenska, príp. zo zahraničia.

Výskumná a analytická činnosť

Nadácia sa bude aj naďalej venovať spolupráci so zahraničnými inštitúciami na zostavovaní rôznych indexov, rebríčkov, porovnávacích štúdií a prieskumov a prezentácii ich výsledkov pred slovenskou odbornou aj laickou verejnosťou formou tlačových správ, tlačových konferencií a vystúpení v médiách. Okrem toho bude nadácia priebežne pokračovať v príprave a zverejňovaní odborných analýz a štúdií v oblasti ekonomickej, vzdelávacej a sociálnej.

Tím expertov nadácie opäť vypracuje Analýzu verejných výdavkov a celkového daňového a odvodového zaťaženia občanov v SR a bude ju prezentovať tradičnou formou vyhlásenia tzv. Dňa daňovej slobody so sprievodnými aktivitami (tlačová správa, tlačová konferencia, happening, aktuálna web stránka, prípadne iné propagačné aktivity).

Nadácia sa bude intenzívnejšie venovať aj téme tzv. „Lepšej regulácie“, t.j. sledovaniu a hodnoteniu dopadov regulačného a administratívneho zaťaženia na kvalitu podnikateľského prostredia v SR a tzv. „Gold platingu“, t.j. nadmernej alebo nesprávnej transpozície európskej legislatívy a európskych smerníc do národného rámca.

Organizácia odborných konferencií, seminárov, workshopov

Nadácia plánuje aj v roku 2015 pokračovať v organizovaní prednášok, medzinárodných konferencií, odborných seminárov, workshopov a diskusných fór na aktuálne témy ekonomického, sociálneho a politického života. Kvalitní rečníci a prednášajúci, zaujímavý program, aktuálnosť tém budú tak ako v minulosti dostatočnou zárukou pre bohatú účasť z domáceho prostredia aj zahraničia.

Publikačná a vydateľská činnosť

Nadácia sa aj v roku 2015 bude venovať publikačnej a editorskej činnosti, predovšetkým v oblasti vydávania vlastných diel, prípadne prekladov známych autorov klasického liberalizmu. Osobitnou súčasťou bude ponuka a distribúcia ťažiskových titulov nadácie v podobe vytvorených e-kníc.

Takisto bude pokračovať v publikovaní článkov, postrehov v tlačенých aj elektronických, domácich aj zahraničných médiách.

Komunálna, regionálna a medzinárodná spolupráca

Nadácia bude pokračovať v úspešnom presadzovaní myšlienok liberalizmu na komunálnej, regionálnej aj medzinárodnej úrovni a bude vytvárať podmienky na jednej strane pre trvalodržateľnosť výsledkov projektov, ktoré už v tejto oblasti realizovala a na strane druhej pre otvorenie nových možností realizácie zaujímavých projektov.

4. Financovanie nadácie

Prehľad o daroch a príspevkoch poskytnutých nadácii v roku 2014

POSKYTOVATEĽ	AKCIA	SUMA V €
Prijatý príspevok od inej inštitúcie – Friedrich Naumann Stiftung	Seminár „Zníženie regulačného zaťaženia....“	9.472,97
Prijatý príspevok od inej inštitúcie – Friedrich Naumann Stiftung	Projekt „Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ“	6.000,00
Grantová zmluva – Veľvyslanectvo USA v Bratislave	Letná škola ekonómie 2014	5.068,00
Prijatý príspevok od inej inštitúcie – Friedrich Naumann Stiftung	Deň daňovej slobody	3.000
Prijatý príspevok od inej inštitúcie – Friedrich Naumann Stiftung	Projekt „Poslanci pod Lupou“	3.000
Prijaté príspevky od FO	Letná škola ekonómie	2.410,00
Daňové asignácie, použité počas roka 2013	Činnosť nadácie – podľa účelu	15.220,00
DARY A PRÍSPEVKY SPOLU		44.170,97

Prehľad príjmov (výnosov) podľa zdrojov a ich pôvodu v roku 2014

ZDROJ PRÍJMOV	SUMA V €
Vlastná činnosť tržby za vlastné výrobky (publikácie) - nezdaňovaná	327,34
Vlastná činnosť tržby za vlastné služby - nezdaňovaná	9.803,60
Vlastná činnosť zdaňovaná	0,00
Granty, finančné dary a príspevky	44.170,97
Úroky na účtoch, kurzové zisky	98,23
Zmena stavu zásob - publikácií na sklade	- 268,14
VÝNOSY SPOLU	54.132,00

Príjmy (výnosy) - celkom: 54.132,00 €

Prehľad o fyzických a právnických osobách, ktorým nadácia poskytla v roku 2014 prostriedky na verejnoprospešný účel

Zoznam fyzických osôb, ktorým nadácia poskytla materiály a účasť na vzdelávacích seminároch a ostatných podujatiach nadácie v rámci plnenia verejnoprospešného účelu nadácie tvorí prílohy výročnej správy.

Prehľad celkových výdavkov (nákladov) nadácie v roku 2014 v členení na výdavky podľa jednotlivých druhov činnosti nadácie (osobitne výška výdavkov na správu nadácie)

DRUH ČINNOSTI NADÁCIE	SUMA v €
1. Indexy ekonomickej slobody	1.150,00
2. Projekt NFM „Programové rozpočtovanie....“	817,80
3. Štúdia „Vybrané regulácie EÚ a ich dopady“	4.503,02
4. Seminár „Zníženie regulačného zaťaženia – Cesta..“	6.889,49
5. Seminár a štúdia „Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ“	8.970,70
6. Esejistická súťaž	2.167,75
7. Svetová ročenka konkurencieschopnosti - WCY	1.400,25
8. Deň daňovej slobody	1.408,94
9. Projekt „Politici pod Lupou“	6.019,08
10. Letná škola ekonómie 2014	8.726,08
11. Seminár „Liberálne hodnoty v lokálnych podmienkach“	1.420,00
12. Networking, 4liberty.eu	1.202,05
Publikácia „Cesta do nevoľníctva“	39,65
Poskytnuté príspevky z podielu zaplatenej dane	10.800,00
Náklady na správu nadácie	10.936,51
NÁKLADY SPOLU	66.451,32

Výdavky (náklady) - celkom: 66.451,32 €

Prehľad výdavkov (nákladov) na správu nadácie v členení podľa § 28 ods. 2 a 3 zákona č. 34/2002 o nadáciách

Rozhodnutie správnej rady zo zasadania správnej rady dňa 7. januára 2014 určilo výšku nákladov určených na správu nadácie pre rok 2014 v nadväznosti na rozpočet nadácie pre rok 2014 v celkovej odhadovanej výške maximálne **15.000,00 €** (slovom pätnásť tisíc eur) a v členení podľa § 28 ods. 2 zákona (zápisnica zo zasadnutia správnej rady tvorí prílohu výročnej správy za rok 2014).

DRUH VÝDAVKOV NA SPRÁVU	SUMA v €
Odmena za výkon správcu	0,00
Prevádzka – materiál, kanc. potreby	32,88
Prevádzka - energie , opravy, udržiav.	112,58
Prevádzka – ostatné služby, nájom, telekomunikácie, internet, poštovné	3.830,87
Prevádzka - cestovné	61,14
Prevádzka – reprezentačné	1.270,18
Mzdové náklady	4.220,00
SP a ZP	1.102,92
Kolky, ostané poplatky	4,00
Kurzové straty	60,90
Ostatné pokuty a penále, úroky	150,00
Ostatné finančné náklady	238,15
Daň z úrokov zrážková, daň z príjmu	2,89
NÁKLADY NA SPRÁVU SPOLU	10.936,51

Prehľad o činnosti nadačných fondov spolu s prehľadom o prostriedkoch nadačných fondov v zmysle § 13 zákona č. 34/2002 o nadáciách

Nadácia F. A. Hayeka nemá vytvorený nadačný fond v zmysle § 13 zákona č. 34/2002 o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a nemá teda ani žiadne prostriedky nadačných fondov.

Ročná účtovná závierka - výkaz ako príloha

Od 1. 1. 2000 účtuje Nadácia v sústave podvojného účtovníctva - výkaz Účtovná závierka neziskovej účtovnej jednotky v sústave podvojného účtovníctva Úč NUJ. Výkaz tvorí prílohu výročnej správy.

Zmeny v nadačnej listine a v zložení orgánov nadácie

V hodnotenom období, t .j. v priebehu roka 2014 nenastali žiadne zmeny v zložení orgánov nadácie.

5. Prílohy výročnej správy

Zoznam príloh výročnej správy Nadácie F. A. Hayeka za rok 2014:

- Príloha č. 1: Zoznam fyzických osôb, ktorým nadácia poskytla materiály a účasť na medzinárodnej odbornej konferencii „Zníženie regulačného zaťaženia - Cesta k prosperite“ – kópia prezenčnej listiny
- Príloha č. 2: Zoznam fyzických osôb, ktorým nadácia poskytla materiály a účasť na odbornom seminári „Alternatívne scenáre budúcnosti EÚ“ – kópia prezenčnej listiny
- Príloha č. 3: Zoznam fyzických osôb, ktorým nadácia poskytla materiály a účasť na vzdelávacom seminári „Letná škola ekonómie“ – kópie prezenčných listín
- Príloha č. 4: Zápisnica zo zasadnutia správnej rady zo dňa 7. 01. 2014 – kópia zápisnice
- Príloha č. 5: Zápisnica zo zasadnutia správnej rady zo dňa 26. 05. 2014 – kópia zápisnice – schválenie HV za rok 2013 a spôsobu zúčtovania HV za rok 2013
- Príloha č. 6: Zápisnica zo zasadnutia správnej rady zo dňa 04. 09. 2014 – kópia zápisnice – rozhodnutie o ukončení spolupráce s audítorkou nadácie a o výpovedi Zmluvy o poskytovaní audítorských služieb v nadväznosti na novelizáciu Zákona o nadáciách - § 34 bodu (3) zákona
- Príloha č. 7: Ročná účtovná závierka neziskovej účtovnej jednotky v sústave podvojného účtovníctva Úč NUJ - kópia